

משנה דמאי פרק ב

Mishnah Demai, chapter 2

(1) The following things [if purchased or received from an *am ha'aretz*] must be tithed as *demai* [as doubtful whether the laws of *ma'aserot* have been followed] in all areas [even beyond Chezib since these foods most certainly originated in areas recaptured by those who came up from the Babylonian exile and as such, are treated as Israel proper regarding the

א ואלו דברים מתעשרין דמאי בכל מקום. הדבילה, והתמרים, והחרובים, הארז, והכמון. הארז שבחוצה לארץ, כל המשתמש ממנו פטור: ב המקבל עליו להיות נאמן, מעשר את שהוא אוכל, ואת שהוא מוכר, ואת שהוא לוקח, ואינו מתארח אצל עם הארץ. רבי יהודה אומר, אף המתארח אצל עם הארץ נאמן. אמרו לו, על עצמו אינו נאמן, כיצד יהא נאמן על של אחרים:

laws of *demai*, (see Demai 1:3)]; pressed figs, dates, carobs, rice, and cumin [and if one brought these from a distant country, since they are very similar in appearance as the ones grown in Israel, the Rabbis did not differentiate between the two]. [However,] rice from outside the land [of Israel, since it is easily distinguishable from the white rice of Israel], whoever uses it is exempt from tithing it.

(2) If a man has taken upon himself to be trustworthy [regarding tithes so that his produce should no longer be considered *demai*], he must [declare publicly his intent to] tithe whatever he eats and whatever [produce] he sells [from his own field] and whatever he buys [with the intention to resell]; and he may not be the guest of an *am ha'aretz* [and when witnesses testify that he actually has become accustomed to such behaviour, his produce is no longer considered *demai* (Tosfot Yom Tov)]. Rabbi Yehudah says: A man who is the guest of an *am ha'aretz* may still be considered trustworthy. But they said to him: If he is not trustworthy regarding himself [being that he ate of *demai*], how can he be considered trustworthy regarding others?

רבנו עובדיה מברטנורא

א ואלו דברים. בכל מקום. אפילו מכיזב ולהלן אם לקחן מעם הארץ בידוע שמארץ ישראל באו דמינכרי שאין דוגמתן אלא בארץ ישראל: והאורז שבחוצה לארץ כל המשתמש ממנו פטור. אפילו בארץ ישראל, דמנכר טפי ולא אתי לאחלופי באורז של ארץ ישראל, אבל שאר דברים הנזכרים במתניתין, איכא מנייהו בארץ ישראל דדמו לאותן שבחוצה לארץ, אלא דהנהו דחשיבי דדרך לנושאם מתוך חשיבותן למקומות שאין כיוצא בהן, בעי עשורי, בידוע שמארץ ישראל הן: ב להיות נאמן. על המעשרות ולא יהיו פירותיו דמאי מכאן ואילך: את שהוא לוקח. על מנת למכור, דאילו על מנת לאכול, הא תנא רישא מעשר את שהוא אוכל: ואת שהוא מוכר. מפירות קרקעותיו: על עצמו אינו נאמן. שהרי הוא אוכל דבר שאינו מתוקן כשהוא מתארח אצל עם

הארץ, ורבי יהודה סבר שאינו מפסיד נאמנותו בכך. ואין הלכה כרבי יהודה:

(3) If a man has taken upon himself to become a *haver* [one who is meticulous in the observance of the laws of purity so that he does not eat non-sacred produce while he is in an impure state and that his person, his clothes and liquids are all presumed pure], he may not sell to an *am*

ha'aretz either moist or dry [produce; being that the *am ha'aretz* is presumed to be in an impure state, he thereby causes the produce to become defiled and it is prohibited to cause pure produce to become defiled in Israel]; nor may he purchase from him moist [produce; dry produce, however, is permitted since it never became susceptible to defilement]. He may not be the guest of an *am ha'aretz* [lest he defile himself there], nor may he receive as a guest an *am ha'aretz* who is wearing his own garment [since the garment of an *am ha'aretz* has *tumat midras*, which has the power to defile, in certain circumstances, even if not touched directly]. Rabbi Yehudah says: He may not also breed small cattle [since small cattle pasture in the fields of others], nor may he be addicted to making vows, or to laughter; nor may he defile himself by the dead, instead, he must be an attendant at the house of study. But they said to him: These [requirements] do not come within the general rules [of purity].

רבנו עובדיה מברטנורא

ג להיות חבר. לענין טהרות, דהיינו פרוש, ויהיו בגדיו ומשקים שלו טהורים, ואפילו תלמיד חכם אינו נאמן לענין טהרות עד שיקבל עליו דברי חברות, אלא אם כן היה זקן ויושב בשיבה. והמקבל עליו דברי חברות צריך להרגיל עצמו שלשים יום ואחר כך יהיו בגדיו ומשקים שלו טהורים, ואין קבלת דברי חברות בפחות משלשה חברים, אלא אם כן היה המקבל תלמיד חכם שאין צריך בפני שלשה, ולא עוד אלא שאחרים מקבלים לפניו: **לח ויבש.** דאין מוסרים טהרות לעם הארץ שאסור לגרום טומאה לחולין שבארץ ישראל: **ואין לוקח ממנו לח.** אבל יבש לוקח ממנו שלא הוכשר לקבל טומאה כל זמן שלא בא עליו משקה, ונאמן עם הארץ לומר הפירות הללו לא הוכשרו, אבל אינו נאמן לומר הוכשרו אבל לא נטמאו: **ולא יתארח אצל עם הארץ:** שלא יטמא ויבא ויטמא טהרות: **ולא מארחו.** לעם הארץ: **אצלו בכסותו.** דכסות עם הארץ טומאתו חמורה מטומאת עם הארץ עצמו, דחיישינן שמא ישבה עליהן אשתו נדה, ובגדי עם הארץ מדרס לפרושים. אי נמי לכך אמרו לא מארחו אצלו בכסותו, דממגע עצמו יכול להזהר טפי ממגע כסותו: **אף לא יגדל בהמה דקה.** שאסור לגדל בהמה דקה בארץ ישראל, שלא ירעו בשדות אחרים: **ולא יהא פרוץ בנדרים.** שסופו לבא לידי חלול: **ולא יהא פרוץ בשחוק.** דשחוק וקלות ראש מרגילין את האדם לערוה: **ומשמש.** תלמידי חכמים בבית המדרש: **לא באו אלו לכלל.** דאין ענינם נוגע לטהרות. ואין הלכה

(4) Bakers [who are *haverim*] are bound by the Sages to set apart [from *demai* produce] only enough for *terumat ma'aser* [1/100] and *hallah* [1/48, since bakers were government-regulated in order to supply bread cheaply, there was a tiny profit margin; therefore, the Rabbis instituted that the purchaser, rather

ד הנחתומים לא חיבו אותם חכמים להפריש אלא כדי תרומת מעשר וחלה. החנונים אינן רשאים למכור את הדמאי. כל המשפיעין במדה גסה, רשאים למכור את הדמאי. אלו הן המשפיעין במדה גסה, כגון הסיטונות ומוכרי תבואה: ה רבי מאיר אומר, את שדרכו להמדד בגסה ומדרו בדקה, טפלה דקה לגסה. את שדרכו להמדד בדקה ומדרו בגסה

than the baker, set aside *ma'aser sheni*. However, where the purchaser is an *am ha'aretz*, the baker must set aside *ma'aser sheni* as well]. Shopkeepers [since they maintain an adequate profit margin and also sell to children who may eat their purchases immediately] may not sell *demai* [produce]. All [merchants] who supply in large quantities may sell *demai* [since they usually add additional produce to that which was ordered and don't charge for it, the Rabbis, therefore, instituted that the purchaser set aside *ma'aser sheni* instead]. These are considered merchants who supply in large quantities: wholesale provision middlemen and produce dealers.

(5) Rabbi Meir says (according to the version of Bartenura): If [a type of produce] which is usually measured out [for sale] in a small [quantity] happened to have been measured out in a [manner used for a] large [quantity]: The small quantity is treated as though it were a large [quantity] and the seller is not required to set aside *ma'aser sheni*; if [produce] which is usually measured out for sale in a

רבנו עובדיה מברטנורא

כרבי יהודה: ד הנחתומים. נחתום חבר שלקח תבואה מעם הארץ שהיא דמאי לא חיבו אותו חכמים להפריש: אלא כדי תרומת מעשר: שהיא אחד ממאה, אבל לא מעשר שני, מתוך ששטורי המלך ונוגשיו חובטים אותם בכל שעה ואומרים להם מכרו בזול, לא הטריחו עליהם חכמים במעשר שני שטרחו מרובה שצריך לאכלו בירושלים. ודוקא כשמוכר לחבר שהלוקח יפריש מעשר שני, אבל אם מוכר לעם הארץ חייב להפריש מעשר שני קודם שימכור: החנונים. שמוכרים מעט מעט בחנות, אינן רשאים למכור את הדמאי, הואיל והן משתכרים הרבה עליהם מוטל לתקן. אי נמי מפני שרגילין למכור לתינוקות, שלא יאכלו התינוקות דבר שאינו מתוקן: כל המשפיעים. שמוכרים בשפע הרבה ביחד: במדה גסה. לקמן מפרש כמה היא מדה גסה: רשאים למכור את הדמאי. דרך המוכרים הרבה ביחד להוסיף על המדה ולכן נקראו משפיעים, שעושים מדה גדושה ומוסיפים על המדות, ומשום הכי לא הטילו עליהם להפריש את הדמאי, אלא על הלוקח מהם: הסיטונות. הם הסוחרים הגדולים הקונים תבואה מבעלי התבואה ומוכרים אותה לחנונים במדה גסה: ה את שדרכו להמדד ברקה ומדרו בגסה. גרסינן: טפלה דקה לגסה. ופטור כשהוא מוכר בגסה, ולא אמרינן

large [quantity] happened to have been measured out in a small [quantity]; the large [quantity] is treated as though it were a small [quantity and the seller is required to set aside *ma'aser sheni*].

טְפִלָּה גִּסָּה לְדִקְקָה. אִיזוֹ הִיא מְדָה גִּסָּה. בְּיָבֵשׁ, שְׁלֹשֶׁת קַבִּין, וּבִלְחָה, דִּינָר. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר, סֵלִי תַאנִּים וְסֵלִי עֲנָבִים וְקַפּוֹת שֶׁל יָרֵק, כָּל זְמַן שֶׁהוּא מוֹכְרֵן אֶכְסְרָה, פָּטוּר:

What is considered a large quantity? Three *kav* for dry [produce], and [the value of] one dinar for liquid [produce]. Rabbi Yose says: When baskets of figs and baskets of grapes and boxes of vegetables are sold by mass [i.e., when they are estimated according to the volume that the box will hold they are treated as though sold wholesale and], they are exempt [from the rules of *demai*; the *halachah* does not follow Rabbi Yose].

רבנו עובדיה מברטנורא

כיון דדרכו למוד בדקה חייב אף כשמורד בגסה: **ובלח דינר**. מדה שיש בה מדה שהוא שוה דינר, לפי שלא היתה מדה ידועה ללח שהשער משתנה תמיד לכך שיערו בדמים: **אכסרה**. לא במדה, ולא במשקל, אלא לפי האומד: **פטור**. דהוי כמוכר בגסה. ואין הלכה כר' יוסי: